

Op 18 april 2018 zijn bij de raadsgriffie vragen binnen gekomen van de heer Erwin Versteeg van de fractie PVV gericht aan de voorzitter van de Raad op grond van ex artikel 35 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Raad. Het college van Burgemeester en Wethouders en de burgemeester beantwoorden de vragen als volgt.

Betreffende beantwoording schriftelijke vragen van de heer Erwin Versteeg (PVV) inzake aangekondigde demonstratie op 21 april 2018 groeperingen als Pegida.

Volgens Amnesty International is het recht op vreedzaam protest vastgelegd in de Nederlandse grondwet en is in Nederland uitgewerkt in de Wet openbare manifestaties. Demonstraties kunnen worden beperkt om wanordelijkheden te voorkomen. Dat mag alleen voor zover dit noodzakelijk is ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer of ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden. Een demonstratie kan alleen in hele uitzonderlijke situaties worden verboden.

Demonstratie: toestemming niet nodig

Voor een demonstratie hoeft in Nederland niet tevoren om toestemming worden gevraagd. Wel leggen gemeenten de verplichting op om demonstraties vooraf te 'melden'. Dit is voor de autoriteiten een belangrijk instrument ter facilitering van demonstraties. Maar zowel nationale als internationale rechtspraak is heel duidelijk: het ontbreken van een kennisgeving mag op zichzelf geen grond vormen voor een verbod of andere beperkende maatregelen ten aanzien van vreedzame demonstraties. En vreedzame demonstranten mogen niet worden aangehouden alleen omdat ze een verbod of vordering overtreden of het protest niet hebben aangemeld.

Het recht op vrijheid van meningsuiting is een van de bekendste mensenrechten. Dit geldt ook voor vrijheid van godsdienst. In Enschede wordt daar in die zin niet van afgeweken.

Vraag 1

Deelt u de mening dat onder geloof gewoonlijk wordt verstaan een van de vele vormen van zingeving, of het zoeken naar betekenisvolle verbindingen, waarbij meestal een hogere macht, Opperwezen of god centraal staat. Maar dat er ondanks dat altijd een scheiding der machten is. En dat de scheiding kerk en staat daar een onderdeel van is. Zo nee, waarom niet?

Antwoord

De scheiding der machten waar u naar verwijst, gaat om de trias politica, de wetgevende, uitvoerende en rechtsprekende macht, die zorgen voor de "checks and balances" in ons staatsbestel. De drie machten houden elkaar in evenwicht en voorkomen een machtsoverwicht van een van de drie.

De scheiding van kerk en staat valt niet onder dit leerstuk. Het gaat hier om de beteugeling en de begrenzing van de staatsmacht ten opzichte van de religieuze vrijheid van het individu en anderzijds het voorkomen van staatsmacht door een religie. Zij is niet expliciet in de Nederlandse grondwet opgenomen maar komt voor wat betreft het eerste deel tot uitdrukking in de artikelen 1 en 6 van de Grondwet, waar het beginsel van gelijke behandeling en neutraliteit is geborgd alsmede het recht op vrijheid van religie. Onze wet kent tenslotte geen definitie van religie zoals door u gegeven. De rechtspraak is zeer terughoudend met de invulling van dat begrip, juist om de vrijheid van religie te borgen.

Vraag 2

Deelt u de mening dat een vreedzaam protest onderdeel is van de vrijheid van meningsuiting. Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Ja. Een vreedzaam protest valt onder de vrijheid van meningsuiting van artikel 7 Grondwet als het een eenmansprotest betreft. Als sprake is van een collectieve meningsuiting (meerdere personen, demonstratie) valt het onder het recht tot vergadering en betoging van artikel 9 Grondwet.

Vraag 3

Deelt u de mening dat protesten door organisaties als Pegida en Voorpost vooral vreedzame intenties hebben en een vreedzaam karakter hebben. Zo nee, waarom niet?

Antwoord

In het kader van de beoordeling of een demonstratie al dan niet doorgang kan vinden, zal steeds in het individuele geval geoordeeld moeten worden. Generieke opvattingen verdragen zich hier in zijn algemeenheid slecht met de terughoudendheid die een neutrale overheid ten aanzien van individuele grondrechten past.

In concrete gevallen wordt een gemelde demonstratie beoordeeld in het kader van de Wet openbare manifestaties aan de hand van de belangen bescherming van de gezondheid, verkeer en bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden. Daarbij kunnen de inhoud van een demonstratie en de daarbij te uiten meningen geen redenen zijn voor preventieve maatregelen op grond van de Wet openbare manifestaties. Wel volgt uit de wetsgeschiedenis dat gegevens over het doel van de demonstratie, mede in samenhang met de identiteit van de organiserende persoon of groepering, van essentieel belang zijn voor de beoordeling, of en in welke mate zich wanordelijkheden zouden kunnen voordoen, en welke maatregelen in dat verband vereist zijn.

Vraag 4

Deelt u de mening dat mochten er zich door welke oorzaak dan ook, wanordelijkheden voordoen het zaak is dat dit niet gebeurt in het stadsgebied. Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Het belang van het voorkomen of bestrijden van wanordelijkheden is niet alleen of vooral in het stadsgebied (hoe dit ook afgebakend zou moeten worden) aanwezig, maar geldt voor het gehele grondgebied van de gemeente.

Vraag 5

Deelt u de mening dat er bij de meerderheid van de Enschedese bevolking een gevoel overheerst van discriminatie. Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Nee. Discriminatie wordt in Enschede (en omgeving) gemeten op basis van het aantal klachtenmeldingen. Gevoel is moeilijk te duiden, waarbij het melden een instrument is om discriminatie te kunnen objectiveren. Deze zijn gebaseerd op cijfers van Artikel 1 Overijssel en de politie, en weergegeven in de 'Monitor discriminatie Oost-Nederland 2017'. In 2017 zijn in Enschede 56 meldingen van discriminatie binnengekomen bij Artikel 1 Overijssel en 14 meldingen bij de politie. Op basis van deze gegevens is niet aan te nemen dat bij de meerderheid van de Enschedese bevolking een gevoel overheerst van discriminatie.

Vraag 6

Deelt u de mening dat ook bestuurlijk Enschede daarin een verantwoordelijkheid heeft. Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Het bestrijden van discriminatie is een plicht van de Nederlandse overheid, evenals de bescherming tegen discriminatie en het stimuleren van het melden van incidenten. Het college van burgemeester en wethouders biedt de inwoners toegang tot een antidiscriminatievoorziening. Daarom voert Artikel 1 Overijssel deze wettelijke taak uit in het kader van taak de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen. Dit betreft het verlenen van bijstand bij klachten over discriminatie en het registreren van klachten.

Vraag 7

Deelt u de mening dat veel Enschedeërs zich niet gehoord voelen. Zo nee, waarom niet?

Antwoord

De inwoners van Enschede kiezen zelf hun gemeenteraad en hebben op deze manier invloed op hoe zij zich gehoord voelen. Het is onze gezamenlijke taak om onze mede-inwoners met alle verschillen en overeenkomsten zo goed mogelijk te horen, zonder valse hoop of verwachtingen te wekken.

Vraag 8

Deelt u de mening dat integratie nooit acceptatie mag zijn. Zo nee, waarom niet?

Antwoord

De begrippen in deze vraag zijn zodanige containerbegrippen dat beantwoording pas mogelijk is als dit nader toegelicht wordt door de vraagsteller. U zult echt duidelijker moeten zijn over wat u hier precies bedoelt.

Vraag 9

Zou gezien de ligging van de Moskee Emmastraat of het stuk grond waar de wijziging bestemmingsplan voor de bouw van de door de meerderheid niet gewenste Moskee van toepassing is geen betere en veiligere plek is voor een demonstratie zoals aangekondigd door Pegida. Zo nee waarom niet?

Antwoord

De vragen 9 en 10 zijn op verzoek van de vragensteller bij voorrang beantwoord per mail van 18 april 2018, door verwijzing naar het besluit van de burgemeester van dezelfde datum inzake de demonstratie van Pegida, welk besluit aan de raad is verzonden. Per mail van 18 april 2018 heeft de vragensteller nog aanvullende vragen gesteld. Deze zijn per brief van de burgemeester van 23 april 2018 beantwoord. In het besluit van 18 april 2018 is aangegeven waarom de demonstratie niet nabij moskeeën wordt toegestaan en waarom het Stationsplein is aangewezen. Samengevat betreft dit het risico op wanordelijkheden, mede geplaatst in het kader van de gewenste mate van orde en rust nabij moskeeën en gelet op eerdere acties tegen moskeeën, de daardoor ontstane maatschappelijke onrust en het aangekondigde provocatieve karakter van de demonstratie. Het Stationsplein is een zeer drukke en door publiek bezochte locatie, waar de demonstratie volop gelegenheid heeft om meningsuitingen aan een breed publiek kenbaar te maken.

Vraag 10

Bent u bereid om uw mening om de demonstratie te verplaatsen naar het Stationsplein te heroverwegen. Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 9.

Enschede, 14 mei 2018

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

E.A. Smit

dr. G.O. van Veldhuizen